

Pitch Sociaal Werk Nederland bij werkbezoek minister Rob Jetten aan Rijnstad

Maandag 17 april 2023

“De energietransitie in de gebouwde omgeving is een sociale transitie”, aldus de [Actieagenda Wonen](#) die Aedes met 33 partners (waaronder Sociaal Werk Nederland) op 17 februari 2021 presenteerde. “Voor mensen betekent het aanpassingen in hun levenswijze: koken, verwarmen, ventileren, gebruik van huishoudelijke apparaten. Het lukt alleen als zij geloof en vertrouwen in de transitie hebben en eigenaarschap voelen”. En inmiddels is daar een energiecrisis overheen gekomen en is het woord ‘energiearmoede’ helaas een begrip geworden. Ruim 600 duizend huishoudens in ons land leefden in energiearmoede in 2022. Zonder de financiële compensatiemaatregelen van het kabinet zou het aantal energiearme huishoudens sinds 2020 verdubbeld zijn tot ruim één miljoen huishoudens. Deze huishoudens hebben hoge energiekosten, wonen meestal in een huis dat niet goed is geïsoleerd en hebben een laag inkomen. En onderzoek toont voor het eerst voor Nederland aan dat energiearme huishoudens extra gezondheidskosten hebben. Het sociaal werk en de ruim 55.000 professionals zien dagelijks hoe problemen zich opstapelen bij mensen in kwetsbare posities en wijken. Ze zien ook dat de samenleving voor veel burgers ingewikkeld is geworden. En juist crisissen en bureaucratie raken deze mensen - die toch al kwetsbaar waren – onevenredig hard. Daardoor haken mensen af. Te veel bewoners kunnen niet meer voorzien in hun primaire levensbehoeften en bestaanszekerheid. Dat levert stress op en aantoonbaar minder gezonde levensjaren en welzijn.

Wat kan het sociaal werk hier in betekenen?

Het sociaal werk is een beroep waartoe diverse functies behoren zoals opbouwwerk, jongerenwerk, maatschappelijk werk en sociaal raadsliedenwerk. Het DNA dat hen allen verbindt en uniek en onderscheidend maakt, bestaat uit vier elementen:

1. Sociaal werkers zijn present in de wijken en een aanspreekpunt voor bewoners. Er ontstaat contact, vertrouwen en een gesprek over wat bewoners nodig hebben.
2. Met bewoners dagelijkse vaardigheden versterken: weten waar je met vragen terecht kunt, de taal leren, een gezonde leefstijl, bewegen, elkaar ontmoeten, laten helpen bij schulden en opvoedvragen en zelf weer initiatief durven nemen.
3. Sociaal werk is vrij toegankelijk: zonder indicatie.
4. Het sociaal werk is de spil in het wijknetwerk: sociaal werkers kennen iedereen in de wijk, formele – en informele organisaties. Zij slaan bruggen voor de beste oplossing voor bewoners.

Rol van sociaal werk in de klimaat- en energietransitie

Voor sociaal werkers vormt verduurzaming of energiebesparing een aanleiding het gesprek aan te gaan met bewoners. Om te horen wat hen bezig houdt, dwars zit en van daaruit te bespreken en bekijken wat nodig is, voor bewoners, een flat of een buurt. Mensen moeten kunnen meedoen, ook in de klimaat- en

energietransitie. Het huidige klimaatbeleid is nog te veel een technische exercitie. Uiteraard zeer belangrijk: hoe we verstandige keuzes maken over onder meer de inzet van waterstof, kernenergie, zonne-energie en windmolens. Maar er moet veel meer aandacht komen voor de sociale kant. En voor een rechtvaardiger klimaatbeleid, bepleitte deze week nog Kees Vendrik, voorzitter van het door de minister ingestelde Klimaatplatform. Een sociale transitie is nodig die oog heeft voor mensen, mensen betreft, vooral in kwetsbare posities en buurten en hun belangen behartigt. Sociaal werkers zijn hier hard nodig. In het zoeken naar verbinding bij polarisatie (over bijv de inzet en plek van windmolens), bij vergroening van wijken samen met bewoners, het omgaan met tegenslagen zoals bij de aardbevingen in Groningen en overstromingen in Limburg, het ondersteunen bij energiebesparing, bewustwording en financiële mogelijkheden ontsluiten. En: de belangen van mensen en wijken en hun positie aankaarten bij betrokken instanties en bespreken wat nodig is om tot verbetering te komen. De kunst is aan te sluiten bij wat mensen bezig houdt, hun alledaagse leven en zo grote vraagstukken als de klimaat- en energietransitie ook voor hen toegankelijk en bespreekbaar te maken. En dat kunnen en doen sociaal werkers op vele plekken in Nederland. Vandaag ziet u een prachtig voorbeeld met het Krachtpunt van Rijnstad hier in Arnhem. Ik rond af: alvast dank dat u de tijd heeft genomen hier te komen kijken en met bewoners en ons in gesprek te gaan. Dit voorbeeld is een mooie illustratie van hoe het sociaal werk zijn rol pakt in dit cruciale vraagstuk. Graag verkennen we op een ander moment hoe we ook in samenwerking met uw ministerie de noodzaak van en mogelijkheden voor versteviging van de rol van het sociaal werk zichtbaar kunnen maken.